

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/254/2021
Identifikačné číslo spisu: 1417206400
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1417206400.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Mgr. G. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, Z., zastúpenej JUDr. Margitou Medveczkou, advokátkou so sídlom Drotárska cesta 68, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Okresný úrad Bratislava, so sídlom Tomášikova 46, Bratislava, za účasti intervenientov na strane žalobkyne: 1.) Ing. W. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. 7, Z. zastúpeného LAW FIRM s.r.o., so AK sídlom Špitálska 10, Bratislava, IČO: 36 867 209, 2.) JUDr. N. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, Z., zastúpenej Advokátska kancelária HASALA, s.r.o., AK so sídlom Drieňová 34, Bratislava, IČO: 47 244 224, o žalobe na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 25C/38/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. novembra 2020, č.k. 16Co/25/2020-470, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č.k. 16Co/25/2020-470 zo dňa 24. novembra 2020 a rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č.k. 25C/38/2017-360 zo dňa 10. júla 2019 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č.k. 25C/38/2017-360, zo dňa 10. júla 2019 (ďalej „súd prvej inštancie“), ktorým súd zamietol žalobu na obnovu konania, vedeného na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 8C/215/2010 v spore o určenie vlastníckeho práva k bytu č. XX, nachádzajúcemu sa na 4. poschodí bytového domu súp.č. XXXX v Z., K. č.XX, zapísaného na LV č. XXXX, kat. úz. Y., spolu s podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach vo veľkosti XXXX/XXXXXXX s poukazom na § 397 písm. a) a b) zák. č. 160/2015 Z.z. o Civilnom sporovom konaní (ďalej len „CSP“).

2. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom č.k. 8C/2015/2010-128 zo dňa 04.10.2011 určil, že W. Z. je výlučnou vlastníčkou bytu č. XX nachádzajúceho sa na X. poschodí bytového domu na K. XX v Z., so súp. č. XXXX, postaveného na parc. č. XXX, ktorý je vedený na LV č. XXXX spolu s podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach vo veľkosti XXXX/XXXXXXX. Žalobu zamietol v časti určenia vlastníctva W. Z. k spoluvlastníckemu podielu na pozemku parc. č. XXX, keďže nikdy nebola

spoluvlastníčkou tohto pozemku. Tento výrok nebol predmetom odvolacieho konania. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 14Co/40/2012-154 zo dňa 17.03.2015 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku potvrdil.

3. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, a konštatoval správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Zistil, že súd prvej inštancie sa zaoberal posúdením, či je v konkrétnom prípade daný dôvod na obnovu konania upravený ustanovením § 397 písm. a) C.s.p., teda, či sú tu také skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, týkajúce sa strán a predmetu pôvodného konania, ktoré osoba oprávnená na podanie žaloby na obnovu konania bez svojej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní, ktoré zároveň spĺňajú predpoklad spôsobilosti privodiť strane oprávnenej na podanie žaloby na obnovu konania priaznivejšie rozhodnutie vo veci. V tejto súvislosti potom uzavrel (bod 30 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), že dôkazy, na ktoré žalobkyňa akcentovala, teda predovšetkým dôkazy vykonané v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3T/39/2016, nie sú dôkazmi, ktoré by nemohla žalobkyňa bez vlastnej viny použiť v pôvodnom konaní, ktorého obnovy sa podanou žalobou domáha. Tak, ako ich mohli v rámci vyhľadávacej zásady vykonať orgány činné v trestnom konaní, tak ich mohla v rámci povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti uvádzať žalovaná v pôvodnom konaní. Mala na to predpoklad v podobe minimálne nespornej vedomosti o tom, že odo dňa 3.4.2007 bola pani W. E. udelená nová plná moc iným osobám (PhDr. O. W., JUDr. W. W.) na hospodárne nakladanie s jej hnuiteľným a nehnuteľným majetkom. Táto vedomosť jej dávala možnosť navrhovať rovnaké dôkazy, aké v trestnom konaní vykonávali orgány činné v trestnom konaní. S ohľadom na verejnosť súdneho konania neobstojí ani námietka žalobkyne, že nemala, resp. nemohla mať vedomosť o skutočnosti, že je vedené trestné konanie, ktorého skutkový stav súvisí so skutkovým stavom konania, ktorého obnovy sa žalobkyňa domáha. Odvolací súd sa ďalej stotožnil so súdom prvej inštancie, že žalobkyňou navrhované dôkazy nespĺňajú ani predpoklad pravdepodobnosti, že by boli spôsobilé privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

5. Dovolateľka vo svojom dovolaní poukázala na to, že nadobudla byt v poradí tretím prevodom vlastníctva (po spornom prevode vlastníctva W. Z.), právoplatne povoleným vkladovým konaním na katastri nehnuteľností. Z trestného konania vedeného pod sp. zn. 3T/39/2016 vyplynulo, že noví splnomocnenci pôvodnej vlastníčky bytu tesne po predaji bytu preukázateľne konali takým spôsobom, ktorý je možné vyhodnotiť ako schválenie právneho úkonu predchádzajúcej splnomocnenkyne, ktorým táto byt splnomocniteľky predala. Obaja splnomocnenci konali vzájomne tak, akoby boli prvou kúpnu zmluvou viazaní a schvaľovali ju. Až do roku 2010 sa ani splnomocniteľka, ani jej splnomocnenci nedovoľávali neplatnosti právneho úkonu, ktorým zamestnankyňa DSS W. M. na základe plnej moci predala uvedený byt intervenientovi 1). Dôležitou je výpoveď zamestnankyne DSS W. M. pred vyšetrovateľom polície, že o odvolaní plnomocenstva bola oboznámená riaditeľkou DSS až po predaji bytu. Vyšetrovanie orgánmi činnými v trestnom konaní vyprodukovalo dôkazy, ktoré bez vlastnej viny nemohla dovolateľka predložiť. Popri spochybnení okolností a dátumu odvolania plnej moci, ide o dôkazy platieb kúpnej ceny za byt, prijatím a použitím ktorých obaja splnomocnenci ratihabovali právny úkon, ktorým zamestnankyňa DSS predala byt splnomocniteľky. Tieto dôkazy, ktoré preukazujú dodatočné schválenie právneho úkonu nemal k dispozícii súd pri rozhodovaní v pôvodnom konaní o určení vlastníckeho práva k bytu.

6. Dovolateľka v danej súvislosti položila dovolaciemu súdu právne otázky, a to:

- a) akým spôsobom má strana sporu označovať dôkazy, aby vyhovedla nastoleným podmienkam odvolacieho súdu,
- b) či je možné odlišné skutkové zistenia, ku ktorým za 7 rokov svojej činnosti dospeli orgány činné v trestnom konaní, zrovnávať s možnosťami zistení a označením dôkazov strany sporu v civilnom súdnom konaní,
- c) akým spôsobom má účastník sporu navrhovať a označovať dôkazy, keď o nich nemôže mať

vedomosť tak, aby pokryl všetky skutkové zistenia, ku ktorým sa môžu postupnou činnosťou dopátrať orgány činné v trestnom konaní.

7. Dovolateľka navrhla, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že obnovu konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 8C/215/2010 povoľuje. Dovolateľka súčasne navrhla, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť a právoplatnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu prebiehajúceho dedičského konania po poručiteľke, t.j. pôvodnej vlastníčke.

8. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 04.05.2021 k podanému dovolaniu uviedol, že žalovaná strana bola z titulu odúmrté povereným súdnym komisárom povolaná vstúpiť do univerzálnych práv a povinností nebohej p. W. Z., (nar.XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX), úspešnej účastníčky konania (na strane žaloby), vedeného Okresným súdom Bratislava IV, sp.zn. 8C/215/2010 v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 14Co/40/2012, teda nebola priamym účastníkom/tvorcom/adresátom skutočných/reálnych okolností kauzy. Štát ako potencionálny hmotnoprávny univerzálny sukcesor práv a povinností zomrelej, z pohľadu práva, je vo vzťahu k tejto kauze, viazaný prejavenu vôľou neb. p. Z. a s obsahom dovolania sa nestotožňuje. Má za to, že dovolateľkou sledovaný právny záujem, opretý najmä o tvrdené porušenie práva dovolateľky na spravodlivý proces, ako celku, je namietaný nedôvodne. Dovolateľka nevymedzila dostatočne, ktoré konkrétne samostatné subjektívne právo širšie vymedzeného práva na spravodlivý proces, odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní, porušil.

9. Na vyjadrenie žalovanej dovolateľka poukázala na to, že pri prekročení oprávnenia vyplývajúceho zo splnomocnenia bez ďalšieho nejde o absolútne neplatný právny úkon, ale o relatívne neplatný právny úkon. Za absolútne neplatný právny úkon označil prevod vlastníckeho práva až súd v pôvodnom konaní vedenom pod sp.zn. 8C/215/2010. K rozhodnutiam najvyššieho súdu na ktoré poukázavala žalovaná vo vzťahu k nemožnosti ratihabície absolútne neplatných právnych úkonov dovolateľka poukázala na to, že v danej veci sa nejedná o schválenie absolútne neplatného právneho úkonu, ale o snahu v obnovenom konaní preukázať na základe nových dôkazov vyplývajúcich z trestného konania, že právny úkon, ktorý bol súdom vyhodnotený ako absolútne neplatný pre údajné odvolanie plnej moci, bol schválený splnomocnencami a splnomocniteľkou.

10. Intervenient 1) na strane žalobkyne uviedol, že sa plne stotožňuje s vyjadrením dovolateľky, že v uvedenej právnej veci sa nejedná o schvaľovanie absolútne neplatného právneho úkonu. Ďalej poukázal na to, že za nóvum je nevyhnutné považovať skutočnosť rozporu svedeckej výpovede hlavného svedka v civilnom konaní a v trestnom konaní. Intervenient 1) navrhol, aby Najvyšší súd SR podanému dovolaniu vyhovel.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné podľa § 449 ods.1,2 CSP a podľa § 450 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12. V danom prípade dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Podľa § 420, písm. f) CSP Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd sa nestotožnil s právnym východiskom odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie k vykonávaní dôkazov v rámci konania o povolení obnovy konania z pripojeného spisu z trestného konania Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 3T/39/2016. Žalobca o vykonanie tohto nového dôkazu žiadal v žalobe na obnovu konania (bode 4.1.). Žalobkyňa v zastúpení advokátkou v podaní zo dňa 06.05.2019 (čl. 242) oznámila, že dopytom na Okresný súd Bratislava IV zistila, že trestný spis nebol k termínu pojednávania pripojený, a preto vyhotovili fotokópie z trestného spisu, ktoré majú k veci zásadný charakter s tým, že potvrdzujú, že p. M. nebolo zrušenie (odvolanie generálneho plnomocenstva) vôbec oznámené tým spôsobom ako to tvrdila PhDr. W.. Podstatnou okolnosťou bolo ustálenie okamihu odvolania plnomocenstva v zmysle § 33b ods.4 OZ. Trestný spis sp.zn 3T/39/2016 bol pripojený k spisovému materiálu a vrátený OS Bratislava I dňa 23.05.2019 (čl. 329) .

15. Jednotlivé dôkazy z dedičského a trestného spisu boli vykonané na pojednávaní dňa 11.06.2019. Súd prvej inštancie ich však v bode 30 odôvodnenia vyhodnotil ako nespĺňajúce požiadavku prípustnosti v zmysle § 397, písm. a) CSP. Dovolací súd sa s týmto záverom nestotožňuje. V danom prípade je potrebné poukázať na neverejný charakter prípravného konania. Obžaloba vo veci Okresného súdu Bratislava I sp.zn. bola podaná dňa 27.09.2016. Prvé hlavné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo dňa 08.02.2017. Svedkovia PhDr. O. W. a JUDr. W. M., boli vypočuté na hlavnom pojednávaní dňa 07.06.2017. Vzhľadom na to, že verejnosť môže byť prítomná a oboznámiť sa s dôkazmi vykonanými na hlavnom pojednávaní, dovolací súd konštatuje, že tieto dôkazy nemohli byť žalobkyňou uplatnené v jej procesnom postavení žalovanej v konaní o určenie vlastníckeho práva k bytu, v ktorej veci Okresný súd Bratislava IV vyhlásil rozsudok č.k. 8C/2015/2010-128 dňa 04.10.2011.

16. Poverený pracovník žalovaného na pojednávaní dňa 13.5.2021 navrhol prerušiť konanie o žalobe na obnovu konania a počkať na vyhodnotenie súdu v trestnom konaní a v tomto konaní postupovať v závislosti od výsledkov trestného konania. Mal za to, že pri tomto množstve nejednoduchých údajov neprináleží jednému súdu posudzovať ich relevanciu z pohľadu ich civilnej úpravy, keď sa prelínajú s trestným konaním. Dôvody podanej žaloby na obnovu konania sú založené na výpovediach z predsúdneho štádia trestného konania, a až súd ich vyhodnotí. V závere bude zrejme zistená dejová os, a preto aj rozhodnutie súdu v civilnom konaní by bolo pevnejšie.

17. Dovolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 11. februára 2010 sp.zn. 4Cdo/18/2010, podľa ktorého: „Obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu. Skutočnosť, rozhodnutia a dôkazy môžu byť dôvodom obnovy konania v zmysle citovaného ustanovenia len vtedy, ak ich účastník, ktorý obnovu navrhuje, nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní a súčasne môžu pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Nový dôkaz je spôsobilým dôvodom obnovy konania vtedy, ak je ním možné preukázať právne spôsobilú skutočnosť, ktorá môže privodiť pre navrhovateľa obnovy priaznivejšie rozhodnutie vo veci a ktorý bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní. Pri novom dôkaze nie je rozhodujúce, že sa týka skutočností, ktorá je súdu už známa. Nemožnosťou použiť dôkaz bez svojej viny v pôvodnom konaní, nie je mienená len možnosť označiť dôkaz, ale aj nemožnosť predložiť ho účastníkom konania súdu. Je predpokladom obnovy konania podľa § 228 ods. 1) písm. a) O.s.p., aby dôkazy, ktoré tu v dobe pôvodného rozhodovania už existovali, nemohol účastník bez svojej viny použiť. Použitie dôkazu zo strany účastníka spočíva vtom, že účastník splnil zákonom uloženú povinnosť (§101 ods. 1) O.s.p.) prispieť k tomu, aby bol dosiahnutý účel konania predovšetkým tým, že pravdivo a úplne označí všetky potrebné dôkazné prostriedky. Okolnosť, či súd tieto dôkazy vykonal a či z nich vyvodil zistenie skutkového stavu pre svoje rozhodnutie, neznamená teda možnosť alebo nemožnosť účastníka použiť dôkazy v konaní. Pri inom výklade znenia obsahu a účelu § 228 ods. 1) písm. a) O.s.p. by sa totiž cestou obnovy konania mohol domáhať revízie právoplatne skončeného súdneho konania každý účastník, ktorého dôkazným návrhom nebolo vyhovené, hoci súd tieto dôkazy (právom, či neprávom) nepovažoval za rozhodujúce a preto ich nevykonal. Takto by obnova konania plnila účel dovolacieho konania.

18. K procesnej otázke „privodenia priaznivejšieho rozhodnutia vo veci" nového dôkazu, dovolací súd

poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax, ktorá je pre všeobecné súde z hľadiska ústavnej konformnosti podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR sumarizovaná v uznesení Ústavného súdu SR. K tejto otázke dovolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 07.08.20128 č.k. III. ÚS 312/2018-13, bod 34 podľa ktorého „Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v rámci odôvodnenia namietaného uznesenia zaujal stanovisko k podstatnej námietke sťažovateľa spočívajúcej v tvrdení o nespôsobilosti nového dôkazu privodiť pre žalovanú priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Nebolo vecou krajského súdu (a ani okresného súdu ako súdu prvého stupňa) vo fáze rozhodovania o povolení obnovy konania vykonávať hodnotenie nového dôkazu vo vzťahu k meritu veci, v ktorej má dôjsť k povoleniu obnovy. Z ustálenej judikatúry týkajúcej sa dôvodu obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Z. z. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v rozhodnej dobe vyplýva, že pre rozhodnutie o návrhu na obnovu konania stačí, že sa javí pravdepodobným, že tieto skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy môžu privodiť pre navrhovateľa priaznivejšie rozhodnutie, a teda nie je potrebné, aby v tomto smere dospel súd k celkom bezpečnému záveru (R 6/1968). Dovolací súd sa preto nestotožnil s argumentáciu odvolacieho súdu.

19. Dovolací súd u uvedených dôvodov v zmysle § 450 CSP vracia vec súdu prvej inštancie do štádia konania o povolení obnovy.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

20. Podľa názoru dovolateľky bolo dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v otázkach a) či je možné dovolávať sa neplatnosti právneho úkonu, ktorý už bol konaním účastníka ratihabovaný, b) či je absolútna neplatnosť právneho úkonu judikovaná súdom skutočnosťou, ktorá bráni povoleniu obnovy konania, c) či je možné súdom judikovanú absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ktorej sa dovolával splnomocniteľ zmeniť, ak sa neskôr novými dôkazmi preukáže, že splnomocniteľ pred dovolaním sa neplatnosti právneho úkonu tento právny úkon svojím konaním dodatočne schválil a d) či v prípade ak splnomocnenec pri konaní prekročí svoje oprávnenie konať za splnomocniteľa alebo ak niekto koná za iného bez plnomocenstva alebo ak je otázne či mal splnomocnenec vedomosť o zrušení splnomocnenia a novo ustanovení splnomocnenca vzájomne a spoločne konajú spôsobom, ktorý ratihabuje právne úkony prvého splnomocnenca za splnomocniteľa a táto skutočnosť je splnomocniteľovi známa, môže sa následne dovolávať splnomocniteľ alebo jeho neskorší splnomocnenec vyhlásenia neplatnosti už dodatočne ratihabovaného právneho úkonu prvého splnomocnenca, čím sa právne úkony prvého splnomocnenca stanú absolútne neplatnými. Vzhľadom na to, že dovolací súd zistil dôvodnosť dovolania podľa § 420, písm. f) CSP, dovolacie dôvody tvrdené podľa § 421, písm. b) CSP už nepreskúmal.

21. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

24. Obiter dictum. Podľa obsahu spisu žalovaný štát doteraz neprijal dedičstvo po W. Z., rod. N., ktorá zomrela XX.XX.XXXX. Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 5CoD/5/2017-108 zo dňa 26.06.2017 zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 27.02.2017 č.k. 65CD/463/2015-55 a vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie s odôvodnením, že podaním zo dňa 13.3.2017, teda po vydaní napadnutého uznesenia, bola uplatnená pohľadávka G. J. vo výške 122 403,66 €, predstavujúca kúpnu cenu bytu na K. v Z. a náklady za byt súvisiace s jeho vlastníctvom. Je potrebné uviesť, že žalovaný štát ako procesný nástupca žalobkyne (§ 166 ods.1 CMP) v konaní o povolení obnovy konania a aj v dedičskom konaní je samostatným subjektom v konaní (nie zástupcom konajúcim v mene poručiteľky) a

nie je viazaný vôľou poručiťky W. Z..

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.